

Nr 214.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning åt häradsskrivare för röstlängders upprättande; given Stockholms slott den 10 mars 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Åkerman.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Åkerman anmäler, efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet, ärende angående ersättning åt häradsskrivare för röstlängders upprättande, därvid föredraganden anför:

I propositionen den 7 januari 1922 angående tilläggsstat till Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 183 häft. (Nr 214.)

Ersättning åt häradsskrivare för röstlängders upprättande.

Inledning.

riksstaten för år 1922 under andra huvudtiteln, punkt 4, hemställde Kungl. Maj:t att, i avbidan på den proposition i ämnet som kunde varda riksdagen förelagd, riksdagen måtte för beredande av särskild ersättning åt häradsskrivare för röstlängders upprättande på tilläggsstat för år 1922 beräkna ett belopp av 80,000 kronor.

Jag går nu att ånyo anmäla denna fråga.

Då ärendet den 7 januari 1922 förhades i statsrådet, erinrade jag, att av 1921 års riksdag på tilläggsstat för samma år beviljats ett förslagsanslag av 80,000 kronor för beredande av särskild ersättning åt häradsskrivare för röstlängders upprättande. Tillkomsten av denna ersättning hade föranletts av de nya bestämmelserna angående rösträtt vid andrakammarval samt de i anslutning därtill vidtagna ändringarna beträffande röstlängders upprättande, avseende ett sammanförande av den politiska och den kommunala röstlängden till en gemensam handling. Härigenom hade medförts viss stegring i häradsskrivarnas arbete.

Jag framhöll vidare att, enär ny röstlängd skulle upprättas varje år, spörsmålet rörande beviljande jämväl för framtiden av anslag för nu ifrågakvarande ändamål återkomme. Givetvis borde denna fråga ses i samband med den gottgörelse häradsskrivarna i övrigt åtnjöte i sin tjänst. I betraktande av de avsevärda inkomster dessa befattningshavare uppbure ansåg jag en viss tvekan kunna göra sig gällande, huruvida särskild gottgörelse kunde vara påkallad för den ökning i arbetet, som uppkommit genom förändringen i sättet för röstlängdernas upprättande. För närvarande påginge emellertid särskilda utredningar avseende häradsskrivarnas löneförmåner. Sålunda vore hela frågan om ny lönereglering för landsstatens tjänstemän, däribland häradsskrivarna, föremål för löne-regleringskommitténs behandling, varjämte i finansdepartementet verkställdes en undersökning med föranledande bland annat av riksdagens skrivelse den 11 juni 1921, däri hemställts om undersökning, huruvida och på vad sätt det i § 53 av landstingsförordningen stadgade procenttal, som av inlevererade landstingsmedel utginge för debitering och uppbörd av sagda medel m. m., kunde nedsättas. Då häradsskrivarna för närvarande av berörda provision uppbure en till icke obetydliga belopp uppgående andel, komme resultatet av denna undersökning att inverka även för dem.

Härjämte uttalade jag, att man torde hava att utgå från, att den nya löneregleringen för landsstaten icke komme att föreläggas 1922 års riksdag. Enär frågan om särskild ersättning åt häradsskrivarna för röstlängdernas upprättande syntes böra upptagas till slutligt avgörande i samband med den prövning, som i och för löneregleringen komme

att äga rum av häradsskrivarnas löneförmåner i allmänhet, kunde givetvis icke för närvarande definitiv ståndpunkt intagas rörande anslaget till nämnda ersättnings utbetalande. En provisorisk lösning torde sålunda fortfarande få tillgripas. Denna lösning torde dock så vitt möjligt böra ske i anslutning till omförmälda utredning angående nedsättning av debiterings- och indrivningsprovisionen för landstingsmedel.

Med den vidare behandlingen av frågan om berörda särskilda ersättning ansåg jag fördens skull böra tillsvidare anstå i avbidan på fortgången av nämnda utredning och det förslag, vartill densamma kunde leda, och föreslog jag, att i samband med propositionen rörande tilläggsstaten icke annan åtgärd borde vidtagas än att hos riksdagen, på sätt sedermera skedde, gjordes anmälan om det anslagskrav, som för ändamålet kunde komma att framställas.

Emellertid hade ovan nämnda ärende angående väckta frågor om ändring i § 53 landstingsförordningen i syfte att nu utgående provision för debitering och uppbörd av landstingsmedel måtte nedsättas remitterats till lönerogleringskommittén, därvid kommittén anbefallts dels att i ärendet avgiva utlåtande i samband med frågor om ny definitiv löneroglering för befattningshavare vid landsstaten dels ock att inkomma med förslag angående provisoriska grunder för beräkning tillsvidare från och med år 1922 av provision å uppbörd av landstingsskatt.

I skrivelse till lönerogleringskommittén den 20 januari 1922 anbefalldes sedermera Kungl. Maj:t på justitiedepartementets föredragning kommittén att på motsvarande sätt, med avseende såväl å en framtida ordning av landsstatstjänstemännens avlöningsförhållanden som en provisorisk lösning intill dess en dylik ordning fastställts, avgiva utlåtande rörande frågan om ersättning åt häradsskrivare för röstlängders upprättande.

Kommittén har i särskilda skrivelser den 14 februari 1922 besvarat båda omförmälda remisser, såvitt de avse provisoriska grunder för beräkning tillsvidare från och med år 1922 av provision å uppbörd av landstingsskatt samt ersättning åt häradsskrivarna för röstlängders upprättande.

Kommittén har därvid anført, att, därest dess förslag i förstnämnda spörsmål, i samband varmed kommittén behandlat även frågan om provision å uppbörd av vägskatt, skulle vinna Kungl. Maj:ts och riksdagens bifall, häradsskrivarnas extra inkomster i tjänsten komme att i större eller mindre omfattning reduceras. Kommittén framhåller vidare, att den vid uppgörandet av sagda förslag ansett sig böra utgå från den förutsätt-

*Löne-
reglerings-
kommittén.*

ning, att för närvarande någon reduktion icke vidtoges i ersättningen åt häradsskrivare för röstlängders upprättande; och har kommittén fördenskull hemställt, att åt häradsskrivare ersättning för röstlängders upprättande finge tillsvidare från och med år 1922, intill dess frågan om denna ersättning blivit slutligt ordnad, utgå i enlighet med vad för år 1921 varit medgivet.

*Förslag till
1922 års riksdag
angående
ersättning för
debitering och
uppbörd av
landstings-
skatt m. m.*

I en av Kungl. Maj:ts denna dag på socialdepartementets föredragning beslutad proposition till riksdagen (nr 204) har framlagts förslag angående särskilda grunder för beräkning av ersättning för debitering och uppbörd av landstingsskatt och vägs katt m. m. Nämnda förslag innebär ett godkännande, allenast med undantag beträffande en mindre detalj som i förevarande sammanhang icke är av betydelse, av löneregleringskommitténs hemställan i ämnet; och avser förslaget, att den nya ordningen skulle vinna tillämpning från och med den 1 juli 1922.

*Departements-
chefen.*

Genom den nya ordning för röstlängders upprättande, som blev en följd av de nya bestämmelserna rörande riksdagsmannaval och sammanförandet av den politiska och kommunala röstlängden till en gemensam handling, har, såsom ovan framhållits, uppkommit en avsevärd ökning i häradsskrivarnas göromål. Hänsyn härtill måste givetvis tagas, då det gäller att bedöma de löneförmåner, som i allmänhet bära tillkomma häradsskrivarna. Likaså bör vid ett provisoriskt bestämmande av gottgörelse för arbetet med röstlängderna denna gottgörelse ställas i visst förhållande till sättet för beräkning av häradsskrivarnas övriga inkomster i tjänsten. Vid den prövning i detta avseende, som löneregleringskommittén verkställt, har kommittén föreslagit en ordning, som innebär minskning av häradsskrivarnas inkomster av provisionen för debiteringen av landstingsskatten men ett bibehållande av den särskilda ersättningen för längderna.

Emot det resultat, vartill kommittén sålunda kommit, synes icke vara något att erinra. I anslutning till Kungl. Maj:ts denna dag fattade beslut rörande godkännande av sagda resultat, så vitt det avser viss reducering av häradsskrivarnas inkomster av nämnda provision, vill jag fördenskull tillstyrka, att även kommitténs förslag rörande ersättning till häradsskrivarna för deras arbete med röstlängderna bifalles och att sålunda under år 1922 må till dem i nämnda avseende utgå gottgörelse i enlighet med de grunder, som gällde år 1921.

Med avseende å dessa grunder samt i övrigt häradsskrivarnas arbete med röstlängderna tillåter jag mig hänvisa till vad därom an-

fördes i propositionen till 1921 års riksdag i ämnet (nr 204). Här må endast erinras, att beträffande ifrågavarande röstlängders anordnande gäller kungörelsen den 29 januari 1921 (nr 14) om upprättande av röstlängd för val till riksdagens andra kammare och av kommunal röstlängd samt angående den i avseende härå vissa myndigheter åliggande uppgiftsskyldighet. Under det den äldre röstlängden för val till riksdagens andra kammare omfattade allenast de män, som vid kalenderårets början uppnått en ålder av minst 24 år, och i ett medelstort fögderi upptog omkring 10,000 personer, omfattar den nya längden alla de män och kvinnor, som uppnått eller under kalenderåret uppnå en ålder av 23 år, och upptager i ett medelstort fögderi omkring 24,000 personer. Den äldre röstlängden krävde i allmänhet endast *en* instreckning i kolumn för varje person för angivande av särskild uppgift, men i den nya längden skall för varje person verkställas *fyra* instreckningar, d. v. s. i ett medelstort fögderi nära 100,000. Dessa instreckningar påfordra stor noggrannhet och måste sålunda anses såsom synnerligen tidsödande. Därjämte skola i den nya röstlängden efter mantalslängden upptagas varje persons födelseår och särskilda anteckningar göras för de personer, som först nästpåföljande kalenderår erhålla rösträtt. Arbetsökning vålla även de nya bestämmelserna, att härads-skrivare i de fall, då uppgifter om diskvalificerade personer avse sådana från olika val-distrikt, skall ombesörja utskrivandet av och bestyrka utdrag ur uppgifterna att biläggas röstlängden, ett för varje valdistrikt. Givet är att de göromål, som föranledas av de nya bestämmelserna, komma att medföra ökning av härads-skrivarnas utgifter för skrivbiträden.

Den av 1921 års riksdag medgivna ersättningen för ifrågavarande arbete hade, i överensstämmelse med förslag av de s. k. kommunalförfattningssakkunniga, vilka i ärendet avgivit yttrande, upptagits till 50 öre för varje helt eller påbörjat uppslag av röstlängden. Kostnaderna för ersättningens bestridande beräknades till 80,000 kronor, och det av riksdagen för ändamålet beviljade förslagsanslaget upptogs med samma belopp. Utgifterna för år 1921 hava emellertid visat sig uppgå till allenast 72,005 kronor. Med hänsyn härtill och då utbetalningarna för år 1922 torde bliva ungefär desamma synes en motsvarande nedsättning av anslagsbeloppet kunna ske.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för beredande av särskild ersättning åt härads-skrivare för röstlängders upprättande på tilläggsstat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag av 72,000 kronor.

Kungl. Maj:ts proposition Nr 214.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen finner Hans Maj:t Konungen gott lämna bifall; och skall proposition i ämnet, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ivar Brynolf.